

PIOTR CHLEBOWSKI,
EDYTA CHLEBOWSKA, ŁUKASZ NIEWCZAS,
WŁODZIMIERZ TORUŃ

BIBLIOGRAFIA PODMIOTOWA CYPRIANA NORWIDA
1837-2017

SPIS RZECZY

UWAGI WSTĘPNE

Piotr Chlebowski

WYKAZ ŹRÓDEŁ BIBLIOGRAFICZNYCH

oprac. Piotr Chlebowski

WYKAZ SKRÓTÓW

oprac. Piotr Chlebowski

BIBLIOGRAFIA PODMIOTOWA

CYPRIANA NORWIDA

Piotr Chlebowski, Edyta Chlebowska,

Łukasz Niewczas, Włodzimierz Touriń

CZĘŚĆ PIERWSZA: RĘKOPISY – PRACE PLASTYCZNE

oprac. Piotr Chlebowski / Edyta Chlebowska

RĘKOPISY / AUTOGRAFY oprac. Piotr Chlebowski

Wiersze

Poematy

Dramaty

Proza

Listy

Albumy

PRACE PLASTYCZNE oprac. Edyta Chlebowska

Prace w albumach autorskich

Prace w albumach obcych

Prace luźne

Rysunek i akwarela

Prace datowane

Prace niedatowane

Grafika

Malarstwo olejne

Rzeźba

CZĘŚĆ DRUGA: WYDANIA**WYDANIA AUTORSKIE (1839 – 23 maja 1883)**

oprac. Piotr Chlebowski

WYDANIA POŚMIERTNE (po 23 maja 1883 – 2017)

oprac. Piotr Chlebowski / Łukasz Niewczas

PRZEKŁADY

oprac. Edyta Chlebowska

CZĘŚĆ TRZECIA: APPENDIX**WYKAZ LISTÓW NORWIDA**

oprac. Włodzimierz Toruń

WYKAZ REPRODUKCJI ZAGINIONYCH PRAC PLASTYCZNYCH

oprac. Edyta Chlebowska

ODPISY AUTOGRAFÓW

oprac. Piotr Chlebowski

**NARODOWY PROGRAM
ROZWOJU HUMANISTYKI**

Praca naukowa finansowana w ramach programu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa
Wyższego pod nazwą "Narodowy Program Rozwoju Humanistyki: w latach 2012-2017"

UWAGI WSTĘPNE

Niniejsza bibliografia podmiotowa jest próbą kompletnego, wyczerpującego, naukowego ujęcia bibliograficznego twórczości Norwida. Zasięg chronologiczny obejmuje teksty oraz inne obiekty – głównie chodzi tu o prace plastyczne – stworzone przez poetę oraz wydane przed oraz po jego śmierci aż do chwili obecnej. Chodzi o lata: 1839-2017. Zestaw obejmuje zatem oryginalne obiekty (autografy, rękopisy oraz dzieła plastyczne) zgromadzone w bibliotekach, muzeach polskich i zagranicznych oraz wydania tekstów (do 2017) niezależnie od techniki drukarskiej, w jakiej były wykonane oraz teksty powielane, przeznaczone do upowszechnienia publicznego. Bibliografia notuje zarówno druki rodzime, jak obce (w tym tłumaczenia), bez względu na miejsce ich wydania. Nadto obejmuje reprodukcje dzieł plastycznych poety.

Podstawą opisu była autopsja obiektu: rękopisu, odpisu, pracy plastycznej oraz wydania tekstu lub wydania (reprodukcji) dzieła plastycznego. W nielicznych przypadkach korzystano z opisów z drugiej ręki – jedynie wówczas, gdy nie można było dotrzeć bezpośrednio do obiektu. W opisach stosowano zasady przyjęte przy opracowywaniu współczesnych bibliografii osobowych. Elementami stałymi opisu są: tytuł oraz podtytuły, imię i nazwisko opracowującego (edytora, wydawcy etc.), adres wydawniczy, liczba stron, ilustracje oraz inne informacje i uwagi, które udało się wyzyskać w bezpośrednim kontakcie z obiektem oraz z literatury przedmiotu. W przypadku rękopisów oraz prac plastycznych podawano miejsce przechowywania obiektu oraz dane techniczne: rodzaj papieru, jego wymiary, materiał zapisu (np. atrament) oraz inne cechy zewnętrznego wyglądu. Nierzadko także wskazywano na historię przekazu oraz znaki szczególne.

W opisach czasopiśmienniczych starano się wszędzie notować strony (zarówno w przypadku dzienników, jak i innych periodyków: miesięczników, roczników etc.). Wymieniano także nazwy działu lub stałej rubryki, nierzadko sięgano do omówień i komentarzy edytorskich: zwłaszcza wtedy, gdy dotyczyły one pierwodruków danego tekstu Norwida. Podawano także datę dzienną, gdy chodzi o dzienniki lub tygodniki, natomiast w opisach miesięczników starano się podawać nazwę miesiąca. Przy niektórych periodykach, jak np. „Pamiętnik Literacki” czy „Studia Norwidiana” oprócz daty rocznej notowano także liczbę kolejnego rocznika. Kwestia dodatków do czasopism była traktowana w zależności od

charakteru owego dodatku. Jeśli dodatek to druk samoistny (z odrębną numeracją), wówczas wydawnicza cytata zaczyna się od tytułu dodatku, a następnie wprowadzano opis zewnętrzny, zaś na końcu tytuł czasopisma macierzystego bądź numer, do którego dołączono dodatek; np.: „Literatura i Sztuka”. Dodatek do „Dziennika Poznańskiego” 1910 nr 24 (12 czerwca) s. 369-370. Jeśli np. dodatek jest działem pisma, wówczas na początku opisu dawano tytuł czasopisma macierzystego, dalej tytuł dodatku oraz dane bibliograficzne.

Skróty edycji lub czasopism starano się tu podawać w łatwej do odczytania formie. Przy jednobrzmiących tytułach, edytowanych w różnych miejscach (także w różnym czasie), podawano miejsce wydania. Skrócone zapisy wydawnictw (np. wydawnictw seryjnych, zbiorowych etc.) stosowano głównie w pozycjach odsyłaczowych.

Źródła bibliograficzne. Punktem wyjścia były materiały zgromadzone w Ośrodku Badań nad Twórczością C. Norwida KUL, głównie służące przygotowanej edycji krytycznej *Dzieł wszystkich* poety (pod red. Stefana Sawickiego i in.). Wyzyskano także katalogi biblioteczne oraz materiały bibliograficzne znajdujące się w działach rękopisów różnych bibliotek naukowych oraz muzeów w kraju oraz poza granicami Polski: w Warszawie (np. Biblioteka Narodowa, Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego, Muzeum Literatury, Muzeum Narodowy), w Krakowie (np. Biblioteka Jagiellońska, Muzeum Narodowe, Muzeum Czartoryskich, Biblioteka PAU), w Poznaniu (np. Biblioteka Uniwersytecka UAM), we Wrocławiu (np. Biblioteka Uniwersytetu we Wrocławiu; Zakład Narodowy im. Ossolińskich), w Lublinie (np. Biblioteka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego), w Paryżu (np. Biblioteka Polska) czy w Rzymie (np. Ośrodek Dokumentacji Jana Pawła II). Korzystano także z archiwów zakonnych i bibliotek kościelnych (np. Archiwum Zgromadzenia Zmartwychwstania Pańskiego) oraz zbiorów społecznych (np. archiwum w Muzeum Zamku w Montrésor) lub prywatnych, w tym także zbiorów autorów niniejszej bibliografii. Jeśli natomiast chodzi o źródła drukowane – poza bibliografiami podstawowymi (jak np. *Estreicher, Przewodnik Bibliograficzny, Urzędowy Wykaz Druków, Bibliografia Zawartości Czasopism, Roczniki Polskiej Bibliografii Literackiej*) oraz bibliografiami Norwidowskimi (np. *Bibliografia Literatury Polskiej „Nowy Korbut”*. T. 8: *Hasła osobowe K-O*. Pod red. I. Śliwińskiej i S. Stupkiewicza. Warszawa 1969 s. 448-514; Borowy Waclaw. *Bibliografia Norwida*. W: *Pamięci Cypriana Norwida. Muzeum Narodowe w 125 rocznicę urodzin artysty*. Warszawa 1946 s. 78-174) – analizowano spisy oraz ukazujące się sporadycznie przeglądy bibliograficzne, notujące dzieła Norwida. Materiałów dostarczały także wydawnictwa

okolicznościowe, numery czasopism, wydawanych z okazji rocznic poety oraz seryjne periodyki, jak czasopismo „Studia Norwidiana”. Szczegółowy wykaz bibliograficznych źródeł wykorzystanych w zestawieniu zob. dalej. Największym i nieocenionym źródłem poszukiwań okazał się internet: chodzi o zbiory cyfrowe, zgromadzone w różnych bibliotekach na wszystkich kontynentach świata, a zwłaszcza europejskich i amerykańskich.

Układ bibliografii. Bibliografia składa się z dwu części. Część pierwsza pt. *Rękopisy – prace plastyczne* obejmuje dwa działy: wykaz wraz z opisem ocalałych rękopisów dzieł piśmiennych oraz ocalałych dzieł plastycznych Norwida. Wewnętrzna struktura działu pierwszego ma charakter genologiczny, dlatego wyróżniono w niej – przyjmując układ *Dzieł wszystkich Norwida*¹ – następujące grupy tekstów: wiersze, poematy, dramaty, prozę, listy oraz albumy – w ich obrębie przyjęto porządek chronologiczny. Z kolei w dziale plastycznym posiłkowano się układem przyjętym w Norwidowskim *Katalogu prac plastycznych*²: prace w albumach autorskich, prace w albumach obcych oraz prace luźne, w obrębie których wyróżniono jeszcze: rysunek i akwarelę, grafikę, malarstwo olejne oraz rzeźbę. Część druga bibliografii notuje druki zwarte, przekazy czasopiśmiennicze oraz inne przekazy (np. płyty) ułożone w porządku chronologicznym (rocznym) począwszy od 1839 do 2017, przy czym oddzielono tu wydania autorskie (1839-23 maja 1883) od wydań pośmiertnych (po 23 maja 1883). W obrębie każdego roku materiał podzielono na: druki osobne, wydania książkach zbiorowych oraz w czasopismach. Oddzielnie potraktowano w części drugiej: przekłady, gdzie zastosowano inny jeszcze układ: materiał podzielono na język, w jakim wydawano teksty Norwida. Numery porządkowe w części drugiej począwszy od 1, dotyczą określonego roku np. 1922/1 czy 1983/12. Jeśli natomiast chodzi o numerację w części pierwszej (rękopisy oraz prace plastyczne), dotyczy ona poszczególnych działów – odrębna jest dla wierszy, dla poematów, dla prozy, dla listów, dla albumów. Natomiast w przypadku prac plastycznych (stanowiących znacznie bardziej zwartą grupę obiektową) przyjęto numerację ciągłą, przy czym obiekty takie, jak *Album Orbis* traktowano jako pojedyncze jednostki, w obrębie których znajdują się inne mniejsze elementy: rysunki, akwarele etc. Stąd tu numerację potraktowano dwustopniowo.

¹ Cyprian Norwid. *Dzieła wszystkie*. T. III: *Poematy 1*. Oprac. Stefan Sawicki, Adam Cedro. Lublin 2009; T. IV: *Poematy 2*. Oprac. Stefan Sawicki, Piotr Chlebowski. Lublin 2011; T. V: *Dramaty 1*. oprac. Julian Maślanka. Lublin 2015; T. VI: *Dramaty 2*. Oprac. Julian Maślanka, Lublin 2014; T. VII: *Proza 1*. Oprac. Roman Skręt. Lublin 2007; T. X: *Listy 1: 1839–1854*. Oprac. Jadwiga Rudnicka. Lublin 2008; T. XI: *Listy 2: 1855–1861*. Oprac. Jadwiga Rudnicka.

² E. Chlebowska. *Cyprian Norwid. Katalog prac plastycznych. Tom I. Prace w albumach 1*. Lublin 2014 s. 38.

Jeśli chodzi o kwestię przedruków, to potraktowano ją w sposób dwojaki. Skrót „przedr” przy podaniu źródła oznacza się pozycje, w których w czasopiśmie wskazano źródło pierwodruku lub takie, które po zbadaniu (skolacjonowaniu) zaopatrzone tym skrótem. W przypadkach innych dawano opis osobny, a w adnotacji uwagę typu: „por.”, „zob.” wraz z numerem pozycji domniemanego pierwodruku. Zmiany redakcyjne mogą mieć tu bowiem różne podłoże, przede wszystkim wynikać mogą z rozmaitych okoliczności, głównie historycznych (np. czas wojny lub zaborów – w tym wpływu cenzury).

W bibliografii starano się zatem osiągnąć możliwą kompletność, dającą pełnię obrazu rozwoju twórczości pisarskiej oraz artystycznej (plastycznej) Norwida w ciągu jego życia oraz recepcji jego dzieł aż do chwili obecnej. Pominięto tu przedruki fragmentów utworów, pojawiające się okolicznościowo w czasopismach w latach rocznicowych, a także „wybory tekstów” poety oraz jego prac plastycznych w szkolnych podręcznikach.

Bibliografię podmiotową Cypriana Norwida dopełnia appendix: spis wszystkich listów poety (wraz z informacjami edytorskimi i wydawniczymi) zachowanych w rękopisach i niezachowanych, w układzie chronologicznym oraz spis zaginionych prac plastycznych Norwida, znanych z reprodukcji, a nadto odpisy rękopisów poety, które stanowią podstawę edytorską w przypadku, gdy autografy uległy zniszczeniu lub zaginęły w niewyjaśnionych okolicznościach.

WYKAZ ŹRÓDEŁ BIBLIOGRAFICZNYCH

Almanach Sceny Polskiej. Polska Akademia Nauk. Instytut Sztuki. Warszawa. T. I: 1959/60 – T. XLIX: 1997/98 [Wyd. 1961-2013].

Antena. Pismo widzów i słuchaczy. Warszawa 1945-2002 [1945-1958 nr 1-657 jako Radio i Świat; 1958-1981 nr 658-1856 jako „Radio i Telewizja”; programy Polskiego Radia i Telewizji Polskiej do 6 VI 2002; pismo przestało się ukazywać].

Bibliografia Zawartości Czasopism. Biblioteka Narodowa. Instytut Bibliograficzny. Warszawa. R.1-2: 1947-1948 [druk powielany]; R. 3-4: 1949-1950 [kartoteka kartkowa: Zakład Katalogowania Dziedziny]; Warszawa. R. 5-58: 1951-2004 [zeszyty drukowane raz w miesiącu]. 2013-2017 [pliki PDF dostępne on-line]

Arcimowicz Władysław. *Bibliografia pism Norwida*. „Ruch Literacki” 1933 nr 3 s. 51-57.

Arcimowicz Władysław. *Uzupełnienie bibliografii o Norwidzie do 1 marca 1933*. „Ruch Literacki” 1933 nr 10 s. 249-252.

Bibliografia Dokumentów Dźwiękowych. Biblioteka Narodowa [rejestr publikacji dźwiękowych na podstawie egzemplarza obowiązkowego, wpływającego do BN; zawiera sporządzone z autopsji opisy dokumentów opublikowanych od 1990 w aktualizowanej bazie danych bibliograficznych, zaś dokumenty wydane od 2008 są równoległe w plikach PDF za lata 2009-2011].

Bibliografia Dokumentów Elektronicznych. Biblioteka Narodowa. Warszawa 2001-2015 [2001-2008 w formie papierowej jako dodatek do Przewodnika Bibliograficznego; 2009-2015 bieżące numery jako oddzielny człon bibliografii narodowej w formie plików PDF; wszystkie opisy ogłoszone w bibliografii dostępne są w Katalogu BN w formie online].

Bibliografia Literatury Polskiej „Nowy Korbut”. T. 8: *Romantyzm. Hasła osobowe K-O*. Pod red. I. Śliwińskiej i S. Stupkiewicza. Warszawa 1969 s. 448-514.

Bibliografia Literatury Polskiej „Nowy Korbut”. T. 9: *Romantyzm. Hasła osobowe P-Ż. Uzupełnienia*. Pod red. I. Śliwińskiej i S. Stupkiewicza. Warszawa 1972 s. 524-532.

Bibliografia nauki o literaturze polskiej i teorii literatury w Polsce za rok 1993. Oprac. J. Biesiada, A. Żurawska-Włoszczyńska. Poznań 1995.

Bibliografia nauki o literaturze polskiej i teorii literatury w Polsce za rok 1994. Oprac. J. Biesiada, A. Żurawska-Włoszczyńska. Poznań 1996.

Bibliografia niezależnych wydawnictw ciągłych z lat 1976-1990. Warszawa 2001. Opublikowane opisy wraz z uzupełnieniami dostępne są także w BN w formie Bazy Biblioteki Narodowej w Systemie MAK.

Bibliografia podziemnych druków zwartych z lat 1976-1989. Biblioteka Narodowa. [Rejestr wszystkich druków bez względu na treść i formę wydawniczą, z wyjątkiem plakatów, nalepek, jednokartkowych kalendarzy i pocztówek. Bibliografia obejmuje również wydawnictwa w języku polskim wydane poza granicami Polski]. Dostęp online w postaci Bazy Biblioteki Narodowej w Systemie MAK.

Bibliografia Zawartości Czasopism. Biblioteka Narodowa. Warszawa 1947-2017 [1947-1948: druk powielany; 1949-1950: kartoteka kartkowa Zakład Katalogowania Dziedziny BN; 1951-2004: zeszyty drukowane raz w miesiącu; od 2010 w formie plików PDF; od 1996 opisy tworzone do bieżących zeszytów BZCz dostępne w katalogu głównym BN].

Bieńkowska J. *Cyprian Kamil Norwid 24 IX 1821 – 23 V 1883. Poradnik bibliograficzny.* Wrocław 1983.

Borowy Waclaw. *Norwidiana 1921-1924.* „Pamiętnik Literacki” 1924/1925 s. 474-486.

Borowy Waclaw. *Norwidiana 1925-1929.* „Pamiętnik Literacki” 1930 z. 1 s. 170-185.

Borowy Waclaw. *Norwidiana 1930-1935 (cz. I).* „Pamiętnik Literacki” 1936 z. 4 s. 989-1011.

Borowy Waclaw. *Norwidiana 1930-1935 (cz. II i III).* „Pamiętnik Literacki” 1937 z. 1 s. 315-357. [Przedruk wymienionych wyżej prac Borowego w: tenże. *O Norwidzie. Rozprawy i notatki.* Warszawa 1960 s. 85-131, 140-250].

Borowy Waclaw. *Bibliografia Norwida.* W: *Pamięci Cypriana Norwida. Muzeum Narodowe w 125 rocznicę urodzin artysty.* Warszawa 1946 s. 78-174.

Buś Marek. *Norwid w czasopiśmie 1971-1983.* „Studia Norwidiana” 3/4:1985-1986 s. 255-284.

Buś Marek. *Zestawienie bibliograficzne.* W: tenże. *Składanie pieśni. Z dziejów edytorstwa twórczości Cypriana Norwida.* Kraków 1997 s. 249-358.

Canadian American Slavic Studies = Revue Canadienne Américaine d'Etudes. Journal devoted to Russian and East European culture. Idyllwild (California). 1967 Vol. nr 1-4 – 2017 Vol. 51 nr 1-4.

Cywiński Stanisław. *Materiały do bibliografii Norwidowskiej*. „Ruch Literacki” 1933 nr 10 s. 247-248.

Gacowa Halina, Jastrzębski Zdzisław, Stupkiewicz Stanisław. *Materiały do bibliografii Cypriana Norwida*. Warszawa 1963.

Gomulicki Juliusz Wiktor. *Bibliografia literackich i artystycznych publikacji Cypriana Norwida 1848-1974*. W: C. Norwid. *Pisma wszystkie*. Zebrał, tekst ustalił, wstępem i uwagami krytycznymi opatrzył J. W. Gomulicki. T. XI: *Aneksy*. Warszawa 1976 s. 277-322.

Jakiel Edward. *Bibliografia Cypriana Norwida 1971-1980*. „Studia Norwidiana” 15/16:1997-1998 s. 199-315.

Jastrzębski Zdzisław, Starnawski Jerzy *Materiały do bibliografii Norwida*. „Roczniki Humanistyczne” 1956-1957 z. 1 s. 267-319.

Korpysz Tomasz. *Bibliografia prac Zespołu Pracowni Słownika Języka Cypriana Norwida (w 20-lecie Pracowni)*. „Studia Norwidiana” 20/21:2002-2003 s. 319-336.

Łapiński Zdzisław. *Norwidiana 1956-1970*. „Pamiętnik Literacki” 1971 z. 3 s. 304-318.

Michalak Halina. *Piśmiennictwo o Cyprianie Kamilu Norwidzie*. Warszawa 1971.

Michalak Halina. *Cyprian Kamil Norwid (1821-1883)*. Warszawa 1983.

Oxford Slavonic Papers. Oxford University Press. Oxford 1955 Vol. 1 – 1967 Vol. 13.

Oxford Slavonic Papers. New Series. Oxford University Press. Oxford. 1968 Vol. 1 – 2000 vol. 33.

Pamiętnik Literacki. Związek Pisarzy Polskich na Obczyźnie. Londyn. 1976 Vol. I – 2017 Vol. LIII.

Polakowska Anna. *Norwidiana 1981*. „Studia Norwidiana” 1:1983 s. 139-140.

Polakowska Anna. *Norwidiana 1982*. „Studia Norwidiana” 3/4:1985-1986 s. 301-304.

Polakowska Anna. *Norwidiana 1983*. „Studia Norwidiana” 5/6:1987-1988 s. 273-303.

Polakowska Anna. *Norwidiana 1984*. „Studia Norwidiana” 8:1990 s. 177-185.

Polakowska Anna. *Norwidiana 1985*. „Studia Norwidiana” 9/10:1991-1992 s. 305-314.

Polakowska Anna. *Norwidiana 1986*. „Studia Norwidiana” 11:1993 s. 243-253.

Polakowska Anna. *Norwidiana 1987*. „Studia Norwidiana” 12/13:1994-1995 s. 265-274.

Polakowska Anna. *Norwidiana 1988-1989*. „Studia Norwidiana” 14:1996 s. 179-190.

Polish American Studies. A journal of Polish American history and culture. Polish American Historical Association at The Catholic University of America. Utica. 1944 Vol. 1 – 2017 Vol. 74 nr 1-2 (spring – autumn).

The Polish Review. A quarterly published by The Polish Institute of Arts and Sciences of America. New York. 1955 Vol. 1 – 2015 Vol. 60 n. 1-3.

Polonica Zagraniczne 1928-2017 [1928-1939 jako *Wykaz Druków Polskich i Polski Dotyczących* dodatek do *Urzędowego Wykazu Druków*; 1939-1955: *Polonica Zagraniczne. Bibliografia za okres od września 1939 do 1955 roku*. Tom pierwszy: A-J. Warszawa 1975; Tom drugi: K-Q. Warszawa 1987; Tom trzeci: R-Ż. Warszawa 1991; Tom czwarty: *Uzupelnienia*. Warszawa 2003; Tom piąty: *Indeksy*. Warszawa 2003; *Polonica Zagraniczne. Bibliografia. 1959-2006*. Warszawa 1960-2010; 2007-2009. Warszawa 2011-2013 w formie plików PDF Biblioteka Narodowa; od 2010 bibliografia nie ukazuje się w formie osobnej publikacji, lecz w formie bazy danych, dostępnej na stronie BN w zakładce *Katalogi centralne i bibliografie*].

Przewodnik Bibliograficzny. Urzędowy Wykaz Druków Wydanych w Rzeczpospolitej Polskiej. Biblioteka Narodowa. Warszawa 1944-2017 [1944-1990 Wykaz Druków Wydanych w PRL]. 2009-2017 edycja online.

Polska Bibliografia Literacka 1944-1989. Warszawa 1953 [recte: 1954]-2001 [2001 rocznik 1989 tylko w postaci płyty CD-ROM]. Materiały za kolejne lata w postaci bazy danych dostępnych w internecie (poprzez stronę Instytutu Badań Literackich PAN).

Revue des Études Slaves. Institut D'Études Slaves. Centre D'Études Slaves. Paris 1921 Vol. 1-2008 Vol. 79.

Revue de Littérature Comparée. Publiée avec concours du Centre National de la Recherche Scientifique et avec le soutien de l'Université de Haute-Bretagne (Rennes II). Paris. R. 1: 2000 nr 1 – R. 92: 2017 nr 1-3.

Romanoslavica. Universitatea din Bucuresti. Facultatea De Limbi si Literaturi Straine. Bucuresti. 1958 Vol. 1 – 2017. Vol. LIII nr 1.

Sborník Prací Filozofické Fakulty Brněnské Univerzity. Series Slavica Litteraria. Studia Minora Facultatis Philosophicae Universitatis Brunensis. Rada Literárněvědné Slavistiky. Masarykova Univerzita v Brně. Brno. 1954 Vol. 3 – 2008 Vol. 57.

Scando-Slavica. Annual international publication for Slavic and Baltic philology, literature, history and archeology. Association of Scandinavian Slavists and Baltologists. Copenhagen. 1954 Vol. 1 – 2017 Vol. 63.

Slavia. Časopis pro slovanskou filologii. Akademie Věd České republiky. Praha. R. I: 1922 – R. LXXXVI nr 2-3.

Slavic Review = *The American Slavic and East European Review*. American quarterly of Russian, Eurasian and East European studies. American Association for the Advancement of Slavic Studies. Champaign (Illinois). 1941 Vol. 1 nr 1-4 – 2017 Vol. 76 nr 1-4.

Slavica Gandensia. Department of Slavonic and East European Studies of the Ghent University in Belgium. Gent. 1974 Vol. 1 – 2006 Vol. 33.

Slavistična Revija. Časopis za jezikoslovje in literarne vede = Journal for linguistics and literary studies. Slavistično Društvo Slovenije. Ljubljana. R. 1: 1948 nr 1/2 – 3/4 – R.: 2017 nr 1-4.

Slavjanovedenie. Rossijskaja Akademija Nauk. Institut Slavjanovedenija. Moskva (od 1992 jako Sovetskoe slavjanovedenie) 1965-2017.

The Slavonic and East European Review. The Modern Humanities Research Association and The School of Slavonic and East European Studies University College London. London. 1928 Vol. 6 No. 18 – 2017 Vol. 95 No. 4.

Stawowski W. *Uzupełnienie bibliografii o Norwidzie*. „Ruch Literacki” 1933 nr 10 s. 248-249.

Studia Slavica. Academiae Scientiarum Hungaricae. Akadémiai Kiadó. Budapest. 1955 Vol. 1 – 2017 Vol. 62 nr 1.

Studia Slavica Finlandensia. Venäjän ja Itä-Euroopan Instituuti. Institute for Russian and East European Studies. Helsinki. 1984 Vol. 1- 2008 Vol. 25.

Die Welt der Slaven. Internationale Halbjahresschrift für Slavistik. München. T. I: 1997 – T. LXII: 2017 z. 2.

Wiener Slavistisches Jahrbuch. Österreichischen Akademie der Wissenschaften. Balkan-Kommission. Institut für Slawistik der Universität Wien. Wien 1954 Vol. 1 – 2009 Vol. 55; 2013 Vol. 1- 2017 Vol. 5.

Zbornik Matice Srpske za Slavistiku. Matica Srpska. Odelenie za Književnost i Jezyk. Novi Sad. 1984 Vol. 27 – 1997 Vol. 53; 2000 Vol. 58 – 2008 Vol. 73.

Zeitschrift für Slavische Philologie. Universitätsverlag C. Winter. Heidelberg. 1924 Vol. 1, Nr 1/2 – 2014 Vol. 70 nr 2.

Zeitschrift für Slawistik. Akademie Verlag. Berlin. Volume 1 (1956) z. 1-4 – Volume 62 (2017) nr 1-4.

Žurawska-Włoszczyńska Aleksandra. *Bibliografia Cypriana Norwida za lata 1990-1994*. „Studia Norwidiana” 20/21:2002-2003 s. 253-318.

Žurawska-Włoszczyńska Aleksandra. *Bibliografia Cypriana Norwida za lata 1995-1999*. „Studia Norwidiana” 22/23:2004-2005 s. 317-404.

Żurawska-Włoszczyńska Aleksandra. *Bibliografia Cypriana Norwida za lata 2000-2002*. „Studia Norwidiana” 24/25:2006-2007 s. 295-386.

Żurawska-Włoszczyńska Aleksandra. *Bibliografia Cypriana Norwida za rok 2003*. „Studia Norwidiana” 26:2008 s. 243-279.

Żurawska-Włoszczyńska Aleksandra. *Bibliografia Cypriana Norwida za lata 2004-2005*. „Studia Norwidiana” 27-28:2009-2010 s. 333-393.

Żurawska-Włoszczyńska Aleksandra. *Bibliografia Cypriana Norwida za lata 2006-2007*. „Studia Norwidiana” 31:2013 s. 257-316.

Żurawska-Włoszczyńska Aleksandra. *Bibliografia Cypriana Norwida za lata 2008-2009*. „Studia Norwidiana” 33:2015 s. 243-279 s. 315-375.

WYKAZ SKRÓTÓW

AGAD – Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie

Anioły 2001 – *Anioły. Rysunki Cypriana Norwida*. Warszawa: Biblioteka Narodowa 2001

Anonim., anonim. – anonimowy, anonim

Antologia 1933 – *Cypriana Norwida antologia artystyczna*. Oprac. Zenon Przesmycki, „Grafika” 1933 nr 2, s. 5-28. Wyd. także jako osobna nadbitka.

ArchKr – Archiwum Państwowe w Krakowie. Oddział I: Wawel

ArchUJ – Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

ArchZmart – Archiwum Zgromadzenia Zmartwychwstania Pańskiego w Rzymie

atg – autograf

BCZ – Biblioteka Książąt Czartoryskich, Muzeum Narodowe w Krakowie

BIBL – Biblioteka Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

„Biblioteka Warszawska” – „Biblioteka Warszawska. Pismo poświęcone naukom, sztukom i przemysłowi”

BJ – Biblioteka Jagiellońska w Krakowie

BKijow – Biblioteka Ukraińskiej Akademii Nauk w Kijowie

BKórń – Biblioteka Kórnicka Polskiej Akademii Nauk

BKras – Biblioteka Ordynacji Krasieńskich w Warszawie

„Bluszcz” – „Bluszcz. Pismo tygodniowe ilustrowane dla kobiet”

BLwów – Biblioteka Naukowa im. Wasyla Stefanyka Ukraińskiej Akademii Nauk

BN – Biblioteka Narodowa w Warszawie

Borowiec 2016 – Anna Borowiec, *„Album Orbis” Cypriana Norwida jako księga sztukmistrza*, Gdańsk 2016.

Borowy 1933 – W. Ch. Borowy. *Pierwszy wywiad u odkrywcy Norwida. Wizyta u Zenona Przesmyckiego (Miriamy)*. „Express Poranny” 29 stycznia 1933 s. 3.

BOss – Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich Polskiej Akademii Nauk we Wrocławiu

BPAU – Biblioteka Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie

BPol – Biblioteka Polska w Paryżu

Brock – Cyprian Norwid: *Poezje*. Pierwsze wydanie zbiorowe. F[riedrich] A[rnold] Brockhaus. Lipsk 1863 [recte: grudzień 1862]

BUMK – Biblioteka Główna Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

BWar – „Biblioteka Warszawska”

bz. – bez zmian

Chim – „Chimera”

Chimera VIII – „Chimera” VIII (1904), z. 22-24.

Czart – *Z korespondencji Cypriana Norwida. Listy do Czartoryskich*. Do druku podał Stanisław Pigoń. Krakow 1936 [odbitka z „Głosu Narodu”]

Chlebowscy 2008 – P. i E. Chlebowscy, *O kilku notatkach i jednym rysunku, czyli Norwid w Łodzi i w Elblągu*, „Studia Norwidiana” 26: 2008 s. 115-137.

Chlebowska 2003a – Edyta Chlebowska. *Projekt katalogu dzieł plastycznych Cypriana Norwida*, „Studia Norwidiana” 20-21: 2002-2003 s. 113-162.

Chlebowska 2003b – Edyta Chlebowska, *O autoportretach Cypriana Norwida*, w: *Czytając Norwida 2*, red. Sławomir Rzepczyński, Słupsk 2003, s. 259-276.

Chlebowska 2013b – Edyta Chlebowska. *Norwid sztukmistrz nieznanany*. Lublin 2013.

Chlebowska 2015a – Edyta Chlebowska. „*Co byłeś smutny aż do śmierci, a miłujący zawsze*” – *motywy pasyjne w plastyce Cypriana Norwida*. W: *Poezja i egzystencja. Księga jubileuszowa ku czci Profesora Józefa Fr. Ferta*. Red. W. Kruszewski, D. Pachocki. Lublin 2015 s. 45-57

Chlebowska 2015b – Edyta Chlebowska. „*Polonus natus – civis Romanus*”. *Rzym wczesnochrześcijański w myśli i twórczości Norwida*, w: *Polak we Włoszech, Włoch w Polsce. Sztuka i historia*, red. Małgorzata Wrześniak, Agnieszka Bender, Warszawa 2015, s. 141-154.

Chlebowska 2015c – Edyta Chlebowska. *Na aukcji i w galerii – o kilku nieznananych realizacjach plastycznych Norwida*. „*Studia Norwidiana*” 33: 2015 s. 147-160.

Chlebowski 2009 – Piotr Chlebowski. *Romantyczna silva rerum. O Norwidowym „Albumie Orbis”*. Lublin 2009

Chopin 2010 – *Chopin – ikonosfera romantyzmu*. Red. Iwona Danielewicz, przy współpr. Andrzeja Dzieciołowskiego [kat. wystawy]. Warszawa: Muzeum Narodowe w Warszawie 2010.

Cyprian Norwid 1946 – *Cyprian Norwid. Wystawa w 125. rocznicę urodzin. Katalog*. [Oprac. Juliusz Wiktor Gomulicki, Zofia Rothertowa, Jerzy Sienkiewicz, przy współudziale Janiny Ruszczyćówny i Zofii Stefanowskiej]. Warszawa: Muzeum Narodowe w Warszawie 1946.

Czapliński 2005 – Czesław Czapliński. *Kolekcje sztuki polskiej w Ameryce*. Warszawa–Nowy Jork [2005].

Czarnocka 2015 - Anna Czarnocka. *L'art de Cyprian Norwid*. W: *Norwid notre contemporain*. Red. Maria Delaperière. Paryż 2015.

daw. – dawny, dawniej

DoPani – Cyprian Norwid. *Do Pani na Korczewie. Wiersze – listy – małe utwory proz.* Wydał z autografu i wstępem poprzedził Juliusz W[iktor] Gomulicki. Warszawa 1963

DWsz – Cyprian N o r w i d. *Dzieła wszystkie*. Lublin 2007-2013 (liczba rzymska po skrócie oznacza numer tomu, arabska – numer strony)

Erzepki – *Z niedrukowanej korespondencji C[ypriana] K [amila] Norwida*. Podał B[olesław] Erzepki. Poznań 1921

Fieguth 2008 – Rolf Fieguth. *Karykaturalność, erotyzm, idealizacja. Kilka uwag o wybranych szkicach i rysunkach Norwida (w luźnym nawiązaniu do „Quidama”)*. W: *Norwid – artysta*.

W 125. rocznicę śmierci poety. Pod red. K. Trybusia, W. Ratajczaka, Z. Dambek. Poznań 2008.

DZ – Cyprian Norwid. *Dzieła zebrane.* Opracował Juliusz Wiktor Gomulicki. T. I: Wiersze. T. II: Dodatek krytyczny. Warszawa 1966

NWyb – Cyprian Norwid: *Nowy wybór poezji. Wiersze, utwory cykliczne, poematy.* Wybrał i opracował Juliusz Wiktor Gomulicki. Warszawa 1996

GomPoezje – Cyprian Norwid. *Poezje.* Wybrał i wstępem poprzedził Juliusz Wiktor Gomulicki. Warszawa 1979

Gomulicki 1963 – Juliusz W. G o m u l i c k i. *Norwid i „nieznajomi”.* „Współczesność” 1963 nr 1 s. 1.

Gomulicki 1968 Juliusz Wiktor Gomulicki. *Z niedrukowanych tekstów Cypriana Norwida.* „Kierunki” 1968 nr 51-52 s. 9.

Gomulicki 1990 – Juliusz Wiktor Gomulicki. *Norwid w Warszawie: 1825-1842. Wybrane partie biograficzne.* „Rocznik Warszawski”. T. XXI: 1990 s. 131-204

Gomulicki, Jakubowski 1961 – *Nowe studia o Norwidzie.* Red. Juliusz Wiktor Gomulicki i Jan Zygmunt Jakubowski. Warszawa 1961

Grońska 1991 – Maria Grońska. *Rysunki artystów polskich i obcych w Polsce działających od XVII do XX wieku. Katalog wybranych zbiorów Biblioteki Narodowej do roku 1975.* Warszawa 1991

ISzt – Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

IZool – Instytut Zoologiczny Polskiej Akademii Nauk w Krakowie. Archiwum Wagi

JasGom - Cyprian Norwid. *Poezje.* Wybrał i wstępem opatrzył Mieczysław Jastrun. Tekst i chronologie ustalił Juliusz W[iktor] Gomulicki. Tomy 1-2. Warszawa 1956

Kalendarz – Zofia Trojanowiczowa, Zofia Dambek, przy współudziale Jolanty Czarnomorskiej. *Kalendarz życia i twórczości Cypriana Norwida.* T. I: 1821-1860. Poznań 2007; Zofia Trojanowiczowa, Elżbieta Lijewska, przy współudziale Małgorzaty Pluty. *Kalendarz życia i twórczości Cypriana Norwida.* T. II: 1861-1883. Poznań 2007; Zofia Trojanowiczowa, Zofia Dambek, Iwona Grzeszczak. *Kalendarz życia i twórczości Cypriana Norwida.* T. III: *Aneks. Bibliografia. Indeksy.* Poznań 2007 (pierwsza liczba po skrócie oznacza numer tomu, druga – numer strony).

Katalog 1 – Edyta Chlebowska. *Cyprian Norwid. Katalog prac plastycznych.* T. I. Prace w albumach 1. Lublin 2014.

Katalog 2 – Edyta Chlebowska. *Cyprian Norwid. Katalog prac plastycznych.* T. II. Prace w albumach 2. Lublin 2017

Kowalska 2015 – Magdalena Kowalska. *Prowansja w pismach polskich romantyków*. Toruń 2015

Krech – Adam Krechowicki: *O Cyprianie Norwidzie. Proba charakterystyki*. T. I–II. Lwów 1909

KWar – „Kurier Warszawski”

Łapiński 1971 – Zdzisław Łapiński. *Norwid*. Kraków 1971

MAM – Muzeum Adama Mickiewicza w Paryżu

MLit – Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie

MNar – „Myśl Narodowa”. Dwutygodnik poświęcony kulturze twórczej polskiej

Nad złoto droższe 2000 – *Nad złoto droższe. Skarby Biblioteki Narodowej*. Red. Halina Tchorzewska-Kabata przy współpracy Macieja Dąbrowskiego. Warszawa 2000

Norwid 1964 – Cyprian Norwid. *Legandy*. Wydał z pierwodruków i autografu oraz wstępem poprzedził Juliusz Wiktor Gomulicki. Warszawa 1964

Norwid 1965 – Cyprian Norwid, *Białe kwiaty*, wydał z pierwodruków i autografu oraz wstępem poprzedził Juliusz Wiktor Gomulicki. Warszawa 1965

Norwid 1967 – Cyprian Norwid. *Listy do Antoniego Zaleskiego z lat 1844-1877*. Wyd. Danuta Acecka-Poklewska, Wiesław Mincer. Toruń 1967

Norwid 1979 – Cyprian Norwid. *W Weronie*. Oprac. Barbara Koc, Zdzisław Libera, Stanisław Makowski. Warszawa 1979

Norwid 2004 – Cyprian Norwid, *Vade-mecum*. Trad. Christophe Jeżewski. Montricher 2004

Norwid 2008 – *Norwid. Znaki na papierze. Utwory literackie, akwarele, grafiki, rysunki i szkice*. Oprac. Piotr Chlebowski, Edyta Chlebowska. Olszanica 2008

Norwid-artysta 2008 *Norwid – artysta. W 125. rocznicę śmierci poety*, red. Krzysztof Trybuś, Wiesław Ratajczak, Zofia Dambek, Poznań 2008

OPD – Cyprian Norwid: *Okruchy poetyckie i dramatyczne*. Zebrał i opracował Juliusz W[iktor] Gomulicki. Warszawa 1956

„Orędownik Naukowy” – „Orędownik Naukowy”. Pismo czasowe poświęcone literaturze, historii, krytyce i nowinom literackim

Pamięci Norwida 1946 – *Pamięci Cypriana Norwida*. Warszawa 1946

PL – „Pamiętnik Literacki”

pdr – pierwodruk

PHum – „Przegląd Humanistyczny”

Piechal 1971 – Marian Piechal. *Norwid. Rocznica Światowej Rady Pokoju*. „Widnokreśli” 1971 nr 9 s. 47

Pietrzak 2015 – Agata Pietrzak. „*Robiłem czasem aqua forti...*”. *O rzekomych unikatowych grafikach Norwida*. „Rocznik Biblioteki Narodowej” T. XLVI: 2015 s. 69-81

Pini – Cyprian Norwid. *Dzieła*. Wybrał, objaśnił i wstępem krytycznym poprzedził Tadeusz Pini. Warszawa 1934

Poklewska, Mincer – Cyprian Norwid: *Listy do Antoniego Zaleskiego*. Wydali Danuta Acecka-Poklewska, Wiesław Mincer. Toruń 1967 [recte: 1968]

Prorok niechciany 2001 – Cyprian Norwid. *Prorok niechciany* [katalog wystawy]. Warszawa: Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza 2001

„Przegląd Warszawski” – „Przegląd Warszawski Literatury, Historii, Statystyki i Rozmaitości”

PWsz: Cyprian Norwid, *Pisma wszystkie*. Zebrał, tekst ustalił, wstępem i uwagami krytycznymi opatrzył Juliusz Wiktor Gomulicki. T. I-XI. Warszawa 1971-1976 (pierwsza liczba po skrócie oznacza numer tomu, druga numer strony)

WP – Cyprian Norwid: *Wszystkie pisma po dziś w całości lub fragmentach odszukane*. Wydanie i nakład Z[enona] Przesmyckiego. Tomy 3–9. Warszawa 1937–1939

PZ – Cyprian Norwid, *Pisma zebrane*, wydał Zenon Przesmycki. T. A, C, E: Warszawa 1911. T. F: Warszawa 1911 (recte 1946) (litera po skrócie oznacza tom, liczba numer strony)

RW – Cyprian Norwid. *Reszta wierszy odszukanych po dziś, a dotąd niedrukowanych*. Zebrał i wydał Zenon Przesmycki (Miriam). Warszawa 1933

P33 – Cyprian Norwid: *Poezje wybrane z całej odszukanej po dziś puścizny poety*. Ułożył i przypisami opatrzył Miriam [Zenon Przesmycki]. Warszawa 1933 [recte: 1932]

rkp – rękopis

RL – „Ruch Literacki”

Skiba 2017 – Dominika Skiba. *Cyganeria artystyczna i cyganowanie w romantycznej Warszawie*. Wrocław 2017

SiL – Cyprian Norwid: *Słowo i litera w rozwoju dziejowym uważane. Garść listów z lat 1846–1883* [zamiast 1846 powinno być 1845 jak na okładce]. Z autografów zebrał i wydał Stanisław Pigoń. Warszawa 1935 [na okładce 1936]

SN – „Studia Norwidiana”

SN – jw.

st. poczt. – stempel pocztowy

Sudolski 2003 – Zbigniew S u d o l s k i. *Norwid. Opowieść biograficzna*, Warszawa 2003

Szczepański 1947 – Stanisław S z c z e p a ń s k i. *Norwid-plastyk*. „Głos Wielkopolski” 1947 nr 176 s. 3

Sztuka sakralna 1958 – *Sztuka sakralna w Polsce: malarstwo*. Oprac. T. Dobrzeńcki, J. Ruszczyćówna, J. Niesiołowska-Rothertowa. Warszawa 1958

Teka I – *Rysunki i grafika C. K. Norwida*. Warszawa [1946] (wersje: Teka Ia i Teka Ib)

Teka II – *Rysunki i grafika Norwida*. Warszawa [1946]

Teka III – *Rysunki i grafika K. C. Norwida*, Warszawa [1946] (wersje: Teka IIIa i Teka IIIb)

ToruńKsM – Książnica Miejska im. Mikołaja Kopernika, od 2002 Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska w Toruniu

TPSP – Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie

Ujejski – Jozef Ujejski: *Listy Norwida do Augusta Cieszkowskiego i Zygmunta Krasińskiego*. „Pamiętnik Literacki” XXII–XXIII: 1925–1926

VM62 – Cyprian Norwid: *Vade-mecum*. Wydał z autografu, uzupełnił i wstępem poprzedził Juliusz Wiktor Gomulicki. Warszawa 1962.

VM04 – Cyprian Norwid: *Vade-mecum*. Opracował Józef Fert. Lublin 2004.

VMP – Zenon Przesmycki: BN II 6323 cz. 1: *Vade-mecum. Materiały do wydania drukiem*.

Widacka 1985-1986 – Hanna Widacka. *Grafika Cypriana Norwida*. „Studia Norwidiana” 3-4: 1985-1986 s. 153-180

Wyka 1947 – Kazimierz Wyka. *Norwid w Krakowie*. „Dziennik Literacki” 1947 nr 33 s. 1

Z prywatnych zbiorów 1910 – Clar. *Z prywatnych zbiorów*. „Świat” 1910 nr 2 s. 6

Zbiory Pawlikowskich 1960 – *Katalogi rysunków w zbiorach Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich*, t. 1: *Zbiory Pawlikowskich. Katalog*. Oprac. M. Grońska, M. Ochońska, pod red. T. Solskiego, Wrocław 1960

Zieliński 2001 – Jan Zieliński. *Tam to w roku 1843 przechadzał się B. ze mną*. „Rzeczpospolita” 2001 nr 299 dodatek „Plus Minus”

Zrębowicz 1933 – R. Z. [Roman Zrębowicz]. *Trzy listy Cypriana Norwida*. „Pion” 1933 nr 12

Życzyński 1933 – Henryk Życzyński. *Rytmika w poezji Norwida*. „Pion” 1933, nr 12, s. 3-4